

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
бакалавра
для студентів напряму підготовки
6.030503 "Міжнародна економіка"
денної форми навчання

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016

Затверджено на засіданні кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.
Протокол № 5 від 04.12.2015 р.

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: І. О. Піддубний
О. А. Шестакова

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи бакалавра для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" денної форми навчання : [Електронне видання] / уклад. І. О. Піддубний, О. А. Шестакова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 46 с.

Вміщено тематику дипломних робіт бакалаврів, загальні вимоги до змісту і структури дипломної роботи, методичні рекомендації щодо організації і виконання наукового дослідження, написання й оформлення дипломної роботи, підготовки та порядку її захисту.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка" денної форми навчання.

Вступ

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми. Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає шостому кваліфікаційному рівню Національної рамки кваліфікацій і передбачає здобуття особою теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраним напрямом підготовки.

Кваліфікаційною роботою, на підставі захисту якої Державна екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння відповідного освітнього ступеню та видачу диплома, є дипломна робота бакалавра.

Дипломний проект студента (бакалавра, магістра) є основною кваліфікаційною науковою роботою, що виконується студентом індивідуально під час навчання. Він містить науково обґрунтовані теоретичні або практичні результати та наукові положення, які виносяться автором для публічного захисту.

Дипломна робота бакалавра має засвідчити: рівень професійної підготовки випускника; вміння застосовувати здобуті у вищому навчальному закладі знання для розв'язання складних практичних завдань; свідоме засвоєння знань та їх систематизацію; наявність у студента навичок професійної роботи; здатність аналітично мислити та вміння аргументовано викладати та відстоювати власну точку зору.

Методичні рекомендації до виконання дипломної роботи бакалавра спрямовані дати відповіді на запитання, які найчастіше виникають у студентів у процесі роботи над дипломним проектом, допомогти їм ефективніше організувати процес роботи та уникнути найпоширеніших помилок.

Дані методичні рекомендації сформульовані на базі основних положень ДСТУ 3008-95 "Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення" та Бюлетеня ВАК України, № 9-10, 2011р. "Основні вимоги до дисертацій та авторефератів дисертацій".

1. Загальні положення, мета та завдання дипломної роботи бакалавра

Дипломна робота бакалавра – це самостійне теоретико-прикладне дослідження студента, що виконується на завершальному етапі здобуття освітнього ступеня бакалавра, підсумковий результат теоретичних і професійних знань, отриманих студентом у процесі вивчення фахових та інших дисциплін, передбачених навчальним планом, та у ході переддипломної практики. Одночасно дипломна робота є проявом творчих аналітичних якостей студента, який дає можливість оцінити знання, набуті студентом за весь час навчання у вищому навчальному закладі, та вміння їх застосовувати на практиці.

Дипломна робота бакалавра має комплексний характер і повинна відповідати кваліфікаційним вимогам стосовно змісту й оформлення та основним вимогам, що ставляться до такого роду досліджень, а саме:

- обґрунтування актуальності та ступеню розробки обраної теми;
- чітке формулювання проблеми та переліку поставлених завдань;
- систематизація понятійного апарату дослідження;
- поєднання теоретичних підходів із застосуванням методичних знань;
- формулювання самостійних висновків та рекомендації щодо використання запропонованих результатів дослідження в науці та практиці;
- цілісність та завершений характер.

Мета дипломної роботи – розв'язання комплексу прикладних завдань відповідно до узагальненого об'єкта діяльності на основі застосування системи теоретичних знань і практичних навичок здобутих у процесі всього періоду навчання.

Серед завдань, що мають бути реалізовані під час виконання дипломної роботи, можна виділити наступні:

Навчального спрямування:

закріплення володіння системним підходом, сучасною методологією, методичним апаратом, інструментарієм та технологічними прийомами обґрунтування управлінських рішень, впровадження рекомендацій на конкретних об'єктах господарювання;

поглиблення, систематизація, закріплення студентом теоретичних і практичних знань, вироблення вмінь застосовувати їх при вирішенні конкретних практичних завдань.

Науково-дослідного спрямування:

здобуття і поглиблення навичок самостійної роботи з науковими, методичними, законодавчими та інструктивними матеріалами;

розвиток вмінь у проведенні наукового пошуку й узагальненні різних методичних підходів та концепцій;

пошук та розвиток сучасних наукових досягнень в галузі економіки та управління, розвиток уміння їх самостійно застосовувати при вирішенні конкретних практичних завдань.

Дипломна робота подається на захист у вигляді спеціально підготовленого рукопису у твердому переплетенні.

Назва роботи повинна бути лаконічною, без скорочень, відповідати обраному напрямку підготовки та суті аналізованої проблеми (завдання), вказувати мету й предмет дослідження та ступінь його завершеності.

Дипломна робота повинна містити:

обґрунтування актуальності обраної теми та сучасний стан досліджуваної проблеми;

чітко визначені об'єкт та предмет дослідження;

мета дослідження та завдання, виконання яких забезпечать досягнення визначеної мети;

критичний аналіз інформаційних джерел за темою дослідження: нормативно-правових актів, монографічних і періодичних наукових видань;

подання ключової інформації у зручній для сприйняття формі (таблиці, діаграми, ілюстрації тощо);

результати самостійних досліджень й розрахунків, висновки, практичні рекомендації та пропозиції щодо вдосконалення діяльності організацій, установ, підприємств чи державних органів.

У дипломній роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати бездоказових тверджень і тавтології. При написанні дипломної роботи обов'язково робити посилання на публікації авторів, чий науковий доробок використовувався в процесі написання роботи, та всі інші інформаційні джерела.

Дипломна робота повинна бути виконана в одному стилі, з дотриманням норм і вимог, що подані нижче.

2. Організаційні аспекти підготовки дипломної роботи бакалавра

2.1. Призначення керівника дипломної роботи

Керівники дипломних робіт призначаються на засіданні випускової кафедри з числа осіб професорсько-викладацького складу факультету.

До основних функцій керівника дипломної роботи належать:

допомога студенту при виборі теми дипломної роботи, складанні плану даної роботи;

видача завдання на виконання дипломної роботи;

рекомендації щодо вибору джерел науково-методичної та спеціальної інформації;

проведення науково-методичних консультацій щодо розкриття змісту роботи та надання необхідних вказівок з написання дипломної роботи;

перевірка матеріалів дипломної роботи, визначення грубих помилок та неточностей, надання рекомендацій щодо способу їх усунення або шляхів раціонального вирішення завдання, уточнення або виправлення нечітких формулювань та стилістичних помилок;

систематичний контроль над ходом виконання окремих етапів відповідно до затвердженого графіку виконання дипломної роботи;

на основі аналізу наданих матеріалів фіксує ступінь виконання дослідження, про що інформує кафедру;

при значному відхиленні від строків виконання роботи зобов'язаний інформувати про це випускову кафедру відповідним поданням;

дає поради щодо оформлення та презентації роботи;

проводить попередню оцінку якості виконання роботи за встановленими вимогами.

У ході виконання роботи дипломний керівник виступає в якості опонента, який вказує на недоліки структури, змісту, аргументації та стилю викладення матеріалу і радить як їх краще усунути. Слід пам'ятати, що дипломний керівник не є співавтором або редактором дипломної роботи і не повинен виправляти всі наявні в роботі помилки чи то змістовного, чи стилістичного характеру.

2.2. Вибір та затвердження теми дипломної роботи

Тема дипломної роботи має відображати основну ідею, завдання, положення, які необхідно дослідити. Критерієм вибору теми дослідження є актуальність щодо сучасних тенденцій розвитку науки і практики у галузі міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин й відповідність напрямам наукових досліджень випускової кафедри. Назва теми повинна бути чіткою, лаконічною та містити однозначне тлумачення.

Тема дипломної роботи обирається з переліку, запропонованого випусковою кафедрою (додаток А). Студент може запропонувати свою тему відповідно до власних наукових інтересів, яка, в разі згоди керівника дипломної роботи та членів кафедри, може бути включена до переліку.

Тема дипломної роботи повинна відповідати напряму підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка", відображати проблематику міжнародної економічної діяльності, міжнародної економічної інтеграції, регулювання міжнародних економічних відносин, тощо. І ґрунтуватися на основі виробничих функцій та складних завдань у галузі професійної діяльності, що формують складові професійної компетентності бакалавра.

Ознайомившись з тематикою дипломних робіт, студент узгоджує обрану тему з керівником та перевіряє правильність написання власного прізвища, ім'я та по батькові державною мовою.

Затвердження тем дипломних робіт відбувається на підставі письмової заяви студента на ім'я завідувача кафедри міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності ХНЕУ ім. С. Кузнеця, яка подається на кафедру (додаток Б). Студентам, які самостійно до встановленого строку не обрали тему дипломної роботи, тема призначається завідувачем випускової кафедри.

2.3. Складання плану дипломної роботи

План кваліфікаційної роботи повинен розкривати зміст обраної теми та відповідати поставленим у роботі цілям і завданням. Він розробляється студентом самостійно після затвердження теми дипломної роботи і узгоджується з науковим керівником. Залежно від характеру теми і наявності фактичного матеріалу в плані дипломної роботи можуть переважати теоретичні або практичні проблеми. Однак у будь-якій роботі

повинна бути викладена теорія досліджуваної проблеми, проаналізовано практику діяльності, обґрунтовано конкретні пропозиції щодо підвищення ефективності діяльності аналізованого підприємства чи організації.

2.4. Виконання дипломної роботи

Підготовка кваліфікаційної роботи є формою самостійної роботи студента, що повинна продемонструвати вміння студента:

- використати здобуті в процесі навчання теоретичні знання і практичні навички для розв'язання певних проблемних питань;

- аналізувати наукову та соціально-економічну інформацію, документацію первинної, поточної, статистичної й фінансової звітності;

- узагальнювати вітчизняний і закордонний досвід;

- застосувати сучасний інструментарій наукових досліджень;

- самостійно приймати раціональні та обґрунтовані рішення.

Написання дипломної роботи здійснюється під наглядом та за участю керівника дипломної роботи. Кожному студенту надається можливість відвідувати консультації у встановлені дипломним керівником години, під час яких він має можливість обговорювати проблемні питання, з якими зіштовхнувся в ході написання дипломної роботи.

Строки виконання окремих етапів дипломної роботи визначаються деканом факультету на підставі навчального плану підготовки бакалаврів і графіка навчального процесу. Хід виконання окремих етапів дипломної роботи (включаючи проміжні результати) висвітлюється в індивідуальному графіку-завданні та контролюється дипломним керівником. Студент зобов'язаний інформувати наукового керівника про хід підготовки дипломної роботи, надавати науковому керівникові на перевірку готові розділи дипломної роботи відповідно до затверджених у завданні термінів виконання дипломної роботи, доводити до відома керівника про можливі відхилення від затвердженого графіка виконання роботи.

У випадку істотного відхилення від графіка написання дипломної роботи, завідувач випускової кафедри за поданням наукового керівника інформує про це деканат факультету. Повторне порушення є підставою для відмови у допуску до захисту дипломної роботи перед Державною екзаменаційною комісією.

2.5. Нормоконтроль дипломної роботи

Для забезпечення належної якості виконання кожна кваліфікаційна робота підлягає обов'язковому контролю із дотримання норм та вимог, встановлених до оформлення такого роду робіт.

Нормоконтроль дипломних робіт здійснюють співробітники, призначені завідувачем кафедри відповідно до затвердженого на кафедрі графіка проходження нормоконтролю.

У передбачені графіком строки студент зобов'язаний особисто подати нормоконтролеру роздрукований (але не переплетений) екземпляр повністю завершеної та належним чином оформленої дипломної роботи на перевірку.

Якщо оформлення дипломної роботи повністю відповідає вимогам, що висуваються до такого роду робіт, нормоконтролер ставить свою візу на останньому аркуші списку використаних джерел та робить відповідну помітку в "Журналі нормоконтролю". Нормоконтролер залишає за собою право не підписувати роботу, якщо її оформлення в цілому не відповідає вимогам, встановленим даними методичними рекомендаціями, а зауваження мають системний характер і стосуються майже всіх елементів роботи.

Протягом 1–2 днів після проходження нормоконтролю студент зобов'язаний усунути всі зауваження щодо оформлення дипломної роботи і пройти нормоконтроль повторно.

Дипломні роботи, що пройшли нормоконтроль, після усунення зауважень щодо їх оформлення можуть бути подані на палітурку. Рішення про це приймає керівник дипломної роботи.

Дипломна робота оправляється в тверду обкладинку в такий спосіб, щоб аркуші не випадали і щоб їх не можливо було вийняти не пошкодивши переплетення. На внутрішньому боці обкладинки наклеюють конверт, в який вкладають документи, що додаються до дипломної роботи (довідка про перевірку дипломної роботи на плагіат, довідка про достовірність використаних у роботі даних, зовнішня рецензія на дипломну роботу тощо).

2.6. Перевірка роботи на плагіат

Одним з головних критеріїв оцінювання кваліфікаційних робіт є самостійність їх виконання. Зважаючи на стрімкий розвиток інформаційних

технологій та доступність відкритих інформаційних джерел, зростає потенційна можливість привласнення результатів творчого або дослідницького характеру інших авторів. З метою усунення недобросовісного ставлення студентів до виконання завдань дипломної роботи кожна робота проходить ретельну перевірку на плагіат.

Для перевірки унікальності тексту у встановлений строк слід надати на кафедру електронний носій (флеш накопичувач) з остаточним варіантом дипломної роботи. За результатами перевірки роботи на плагіат друкується довідка, яка додається до дипломної роботи та на підставі якої приймається рішення щодо оцінки роботи Державною екзаменаційною комісією.

При низькому рівні унікальності тексту дипломної роботи, який характеризується переважаючим у роботі обсягом недобросовісного запозичення матеріалів з досліджень інших авторів, робота знімається з захисту.

2.7. Рецензування та підпис дипломної роботи

Згідно з регламентом, студент зобов'язаний подавати дипломну роботу керівникові на перевірку частинами у встановлені строки. Остаточний варіант дипломної роботи, з *підписом автора* роботи та підписом, що свідчить про проходження *нормоконтролю*, подається на *підпис дипломному керівникові* не пізніше, ніж за тиждень до початку роботи Державної атестаційної комісії.

До готової дипломної роботи обов'язково додаються наступні документи:

- довідка про перевірку дипломної роботи на плагіат;

- завірена печаткою довідка про достовірність даних з організації, яка слугувала об'єктом дослідження. Ця довідка є свідченням достовірності наведеної в роботі інформації та правдивості використаних даних;

- зовнішня рецензія на дипломну роботу. Зовнішніми рецензентами можуть виступати провідні спеціалісти, які працюють на підприємствах (окрім працівників установи-офіційної бази практики), у наукових установах, викладачі інших вищих навчальних закладів та інші фахівці, що спеціалізується на вирішенні проблем, споріднених із темою дипломної роботи.

Зовнішня рецензія подається у письмовому вигляді в довільній формі і має містити такі складові:

- висновки щодо актуальності обраної теми та практичної значущості виконаного дипломного дослідження;

характеристику щодо повноти розкриття теми дипломної роботи, відповідності змісту дипломної роботи до завдання;

висновки щодо використання у роботі сучасних методів дослідження, методичних підходів до вдосконалення діяльності підприємства згідно з темою дипломної роботи;

оцінку конкретних пропозицій, рекомендацій щодо вдосконалення управління певними аспектами діяльності підприємства, підвищення його ефективності;

оцінку загальних вражень від дипломної роботи (оформлення, стиль і грамотність викладення тощо);

інші питання на розсуд рецензента;

висновок рецензента про відповідність якості виконаної дипломної роботи вимогам до таких робіт, про можливість допущення її до захисту і, за бажанням, зауваження та пропозиції щодо оцінки, на яку заслуговує робота за чотирибальною системою: відмінно, добре, задовільно, незадовільно.

Рецензент має підписатися із зазначенням свого прізвища, ім'я та по-батькові, місця роботи й посади, яку обіймає та завірити підпис.

Завершальною процедурою допущення дипломної роботи до захисту є розгляд перерахованих супровідних матеріалів та підписів завідувачем кафедри. Допуск до захисту здійснюється шляхом відповідного запису завідувача кафедри у висновку кафедри про дипломну роботу на титульній сторінці дипломної роботи та отримання візи декана факультету. Якщо завідувач кафедри вважає за неможливе допустити дипломну роботу до захисту через її незадовільну якість, це питання має бути заслухано на засіданні кафедри. Обговорення оформляється протоколом і подається на затвердження декану факультету міжнародних економічних відносин та ректорові ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

3. Структура та зміст дипломної роботи

Дипломна робота бакалавра складається з наступних структурних елементів:

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА;

ЗАВДАННЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ;

ПОДАННЯ ГОЛОВІ ДЕК ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ;
ЗМІСТ;
ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ (за необхідності);
ВСТУП
РОЗДІЛ 1. Теоретичний;
РОЗДІЛ 2. Дослідницько-аналітичний;
РОЗДІЛ 3. Проектно-рекомендаційний;
РОЗДІЛ 4. Охорона праці;
ВИСНОВКИ;
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ;
ДОДАТКИ.

Пояснювальна записка є першою сторінкою дипломної роботи і оформляється відповідно до вимог стандарту та вимог вищого навчального закладу (Додаток В).

Завдання на дипломну роботу складається керівником дипломної роботи, затверджується завідувачем випускової кафедри та підписується консультантом з охорони праці (Додаток Д).

Подання голові ДЕК щодо захисту дипломної роботи складається з трьох інформаційних частин: успішність студента-здобувача вищої освіти, висновок керівника дипломної роботи, висновок кафедри про дипломну роботу (Додаток Е).

Зміст дипломної роботи визначається її темою і відображається в плані, що затверджується керівником, розміщується безпосередньо після переліку умовних скорочень, починаючи з нової сторінки. Зміст включає: вступ; послідовно перелічені назви усіх розділів і підрозділів; висновки; список використаних джерел; додатки (Додаток Ж).

Перелік умовних позначень наводиться у випадку, коли в дипломній роботі вжито специфічну термінологію, маловідомі скорочення, нові символи, позначення або вони використовуються більше трьох разів. Їх перелік може бути поданий у дипломній роботі у вигляді окремого списку, який розміщують перед вступом. При використанні скорочень, термінів менше трьох разів, перелік не складають, а розшифровку наводять у тексті при першому згадуванні. Перелік друкується двома колонками: ліворуч за абеткою наводяться скорочення, праворуч – детальна розшифровка.

Вступ. У вступі зазначається головна проблема, що потребує вирішення ступінь її дослідження; обґрунтовується актуальність обраної теми,

мета і завдання досліджень; формулюється об'єкт і предмет досліджень, практична значущість результатів; методи наукових досліджень. Обсяг вступу, як правило, не повинен перевищувати 3-4 сторінки.

Актуальність теми подається у вигляді критичного аналізу та напрямів розв'язання проблеми, обґрунтування необхідності досліджень для підприємств, організацій та установ. Висвітлення актуальності повинно бути лаконічним, визначати сутність наукової проблеми (завдання).

Мета та завдання дипломної роботи повинні бути чітко сформульованими та відображати тематику дослідження.

Об'єкт дослідження – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію.

Предметом дослідження є теоретичні положення, методичні та практичні аспекти й інструменти вирішення проблемного питання відповідно до теми дипломної роботи.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження.

Методи дослідження – спосіб набуття достовірних наукових знань, вмінь та практичних навичок у різних сферах діяльності. Перераховуються використані наукові методи та змістовно визначається, що саме досліджувалось кожним методом. Вибір методів дослідження повинен забезпечити достовірність отриманих результатів і висновків.

За наявності вказується кількість опублікованих за темою дослідження праць здобувача. В кінці наводиться структура та обсяг дипломної роботи. Перераховуються усі структурні елементи роботи з обов'язковим зазначенням повного (усього) обсягу дипломної роботи. Вказується загальна кількість додатків, рисунків, таблиць, кількість найменувань у списку використаних джерел.

Основна частина дипломної роботи складається з розділів і підрозділів (у межах кожного розділу), які мають бути взаємопов'язані, а матеріал – викладеним послідовно і логічно із критичним аналізом теоретичних положень, статистичних даних, інформації різноманітного характеру.

У *першому* – теоретичному розділі – розглядаються теоретичні аспекти досліджуваної проблеми, історія та тенденції розвитку пред-

мета дослідження, робиться аналітичний огляд літературних джерел відповідно до предмета дослідження, критично аналізуються різні погляди, здійснюється їх класифікація, обґрунтовуються основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта, формується власна позиція щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення у наступних розділах власних прикладних досліджень, викладення пропозицій та формулювання висновків. При викладенні матеріалу розділу необхідно вказувати посилання на відповідні джерела інформації: енциклопедії, монографії, довідники, публікації у вітчизняних та зарубіжних виданнях, у т.ч. наукові праці, публікації вчених ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

У *другому* – дослідницько-аналітичному розділі – студент використовує матеріал теоретичного розділу, а також статистичний матеріал, зібраний під час проходження переддипломної практики, аналізує та розкриває зміст питань, що підлягають вивченню на прикладі конкретного суб'єкта господарювання. Дослідження проблеми має здійснюватися на основі накопиченого і систематизованого матеріалу, групування та обробки даних, що дозволяє проводити аналіз, обґрунтовувати пропозиції у наступному розділі. Текст дипломної роботи підкріплюють копіями реальних документів підприємств, установ та організацій, що наводяться у додатках.

У *третьому* – проектно-рекомендаційному розділі – представляються розроблені пропозиції щодо вирішення проблем, які прямо впливають з результатів попередніх етапів дослідження. Пропозиції мають носити конкретний зміст і охоплювати теоретичні аспекти (принципи, підходи, напрямки) та практичні рекомендації (інструменти, заходи, методи, процедури, алгоритми тощо).

У *четвертому* розділі, присвяченому охороні праці, необхідно розглянути заходи щодо покращення умов праці робітників з визначенням соціально-економічної ефективності від впровадження цих заходів на рівні виробничого об'єднання, підприємства, підрозділу, робочого місця. Цей розділ студент виконує відповідно до методичних рекомендацій, розроблених відповідною кафедрою.

Матеріал, викладений у розділах дипломної роботи, має бути взаємопов'язаним та підпорядковуватись одній провідній ідеї, чітко сформульованій автором, та відповідати темі дипломної роботи.

Висновки становлять стисле викладення основних результатів, отриманих автором у ході проведення дослідження. У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання. Формулювання висновків повинно спиратися на матеріали основної частини роботи відповідно до поставлених завдань. Обсяг висновків дипломної роботи бакалавра, як правило, складає 3-4 сторінки.

Список використаних джерел містить бібліографічні описи використаних джерел, на які є посилання у тексті. Всі посилання на використані джерела подаються мовою оригіналу єдиним списком у кінці роботи. У список використаних джерел включають усі законодавчі акти та нормативні матеріали, навчальні підручники і посібники, монографії, наукові статті у фахових виданнях, ресурси Інтернету, репозитарію ХНЕУ ім. С. Кузнеця, архівні, статистичні, довідкові та інші матеріали, які використовувались при написанні роботи. При написанні дипломної роботи необхідно посилатися на офіційні тексти та користуватися останніми редакціями нормативних актів з усіма змінами і доповненнями.

Додатки. До додатків включається допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття дисертації: копії документів статистичного обліку і звітності, витяги із нормативно-законодавчих актів, інструкцій, положень, правил, проміжні математичні розрахунки, громіздкі таблиці та рисунки. Обсяг додатків не обмежується, але повинен визначатись реальними потребами роботи. Якщо розміщений у додатках матеріал не є авторським, обов'язково необхідно робити посилання на джерело.

4. Вимоги до оформлення дипломної роботи бакалавра

4.1. Основні технічні вимоги

Важливим етапом виконання дипломної роботи бакалавра є оформлення її тексту. Від того, наскільки вимогливо поставиться автор до форми

своєї роботи, суттєво залежатимуть її якості і, як наслідок, підсумкова оцінка. Дипломна робота має бути виконана та оформлена з дотриманням усіх технічних вимог, що висуваються до наукових робіт.

Дипломну роботу друкують за допомогою комп'ютера з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм). Чорно-білий (відтінки сірого) друк. Основні технічні вимоги до оформлення дипломної роботи бакалавра наведено в табл. 4.2.

Таблиця 4.2

Основні технічні вимоги до оформлення дипломної роботи

Обсяг	Загальний обсяг дипломної роботи бакалавра складає приблизно 75 – 95 сторінок формату А4. До загального обсягу роботи додатки не входять
Береги	Текст дипломної роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє – 20 мм, нижнє – 20 мм
Абзац	Абзаци по всій дипломній роботі повинні бути однакові та дорівнювати 1,25 см
Шрифт	При друкуванні на портативному комп'ютері використовується шрифт <i>Times New Roman</i> текстового редактора Word розміром (кеглем) 14 пт
Інтервал	Міжрядковий інтервал дорівнює 1,5 см
Вирівнювання тексту	Вирівнювання основного тексту дипломної роботи – по ширині сторінки
Кількість рядків на сторінці	До 30 рядків
Нумерація сторінок	Нумерацію сторінок дипломної роботи подають арабськими цифрами, шрифт <i>Times New Roman</i> текстового редактора Word розміром (кеглем) 14 пт. Нумерація сторінок має бути наскрізною (включаючи ілюстрації) і проставлятися у правому верхньому куті аркуша без крапки. Проставляти номери сторінок починають зі вступу, з урахуванням попередніх сторінок: титульний аркуш, завдання, подання та зміст

Приклад загального оформлення параметрів сторінки дипломної роботи наведено на рис. 4.1.

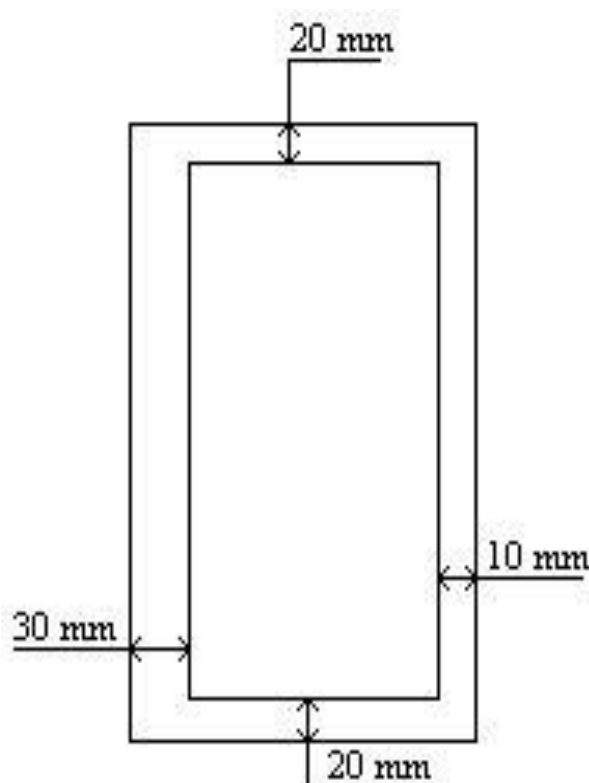

Рис. 4.1. Параметри сторінки дипломної роботи

Шрифт друку повинен бути чітким, чорного кольору середньої жирності, щільність тексту – однаковою по всьому файлу.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності можна виправляти підчищенням або зафарбовуванням коректором і нанесенням на тому ж місці або між рядками виправленого тексту (фрагменти рисунка) машинописним способом. Допустима норма виправлень – не більше двох на одній сторінці.

4.2. Заголовки

Текст основної частини дипломної роботи поділяють на розділи та підрозділи.

Заголовки таких структурних частин дипломної роботи, як: "ЗМІСТ", "ВСТУП", "РОЗДІЛ", "ВИСНОВКИ", "СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ", "ДОДАТКИ" друкують великими літерами по центру аркуша симетрично до тексту без крапки в кінці.

Кожну структурну частину дипломної роботи треба починати з нової сторінки.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка підрозділу не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою.

Найменування розділів і підрозділів основної частини роботи повинні бути пронумеровані.

Номер розділу ставлять після слова "РОЗДІЛ", після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу також повинна стояти крапка, наприклад "2.4." (розділ другий, підрозділ четвертий). Потім у тому ж рядку друкують заголовок підрозділу.

Заголовку кожного підрозділу передують 2 вільні рядки, між заголовком підрозділу та наступним текстом залишають 1 вільний рядок.

Після заголовку підрозділу на сторінці повинно бути не менше двох рядків тексту, якщо ця умова не виконується, заголовок переноситься на наступну сторінку.

Приклад оформлення заголовків розділів та підрозділів наведено нижче.

Приклад:

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ І ОЦІНКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА РІВНЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПАТ "ТУРБОГАЗ"

2.1. Загальна характеристика ПАТ "Турбогаз" як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності

Публічне акціонерне товариство "Турбогаз" – це науково-виробниче підприємство, основною діяльністю якого є дослідження, розробка та впровадження турбодетандерних установок, зокрема, низькотемпературних турбохолодильних детандерних агрегатів в установках низькотемпературної сепарації природного газу та утилізаційних енергетичних турбодетандерних установок для перетворення надлишкового тиску газу

на газорозподільних станціях, газорозподільних пунктах та компресорних станціях в електричну енергію.

4.3. Переліки

За необхідності у тексті дипломної роботи можуть використовуватись списки, перерахування або будь-які інші переліки даних. Перед початком списку слід зазначати, що саме буде в ньому викладено. Перед елементами списку необхідно поставити двокрапку, і друкувати кожен елемент переліку з абзацу (1,25 см) з маленької літери. Ні цифри, ні букви, ні будь-які інші види маркування в дипломній роботі не використовуються.

Приклад оформлення переліку наведено нижче.

Приклад:

"Важливим завданням розвитку експортної діяльності підприємств є визначення причин та чинників, які ускладнюють та пригальмовують процес здійснення експортної діяльності.

Такими чинниками є:

високі темпи інфляції;

низький рівень якості експортної продукції;

високий рівень конкуренції на зовнішньому ринку;

відсутність підтримки з боку держави;

недостатня обізнаність в галузі міжнародного права;

наявність торговельних бар'єрів з боку країн-імпортерів..."

4.4. Таблиці

Таблиці використовуються для уточнення, зручності порівнювання та наочного подання показників. При оформленні таблиць слід дотримуватись певних правил.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. Назва таблиці має точно і стисло відображати її зміст.

Заголовки стовпців таблиці слід друкувати з великої літери, підзаголовки – з малої, якщо вони є продовженням заголовка, або з великої, якщо вони мають самостійне значення. У кінці заголовків і підзаголовків

таблиць крапки не ставлять, заголовки і підзаголовки стовпців друкують в однині.

Приклад оформлення таблиці наведено нижче.

Приклад:

Таблиця (номер)

Назва таблиці					
Шапка таблиці		Заголовки стовпців			
		Підзаголовки стовпців			
	1	2	3	4	5
Боковик (заголовки рядків)					
Стовпці					

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому кутку над відповідним заголовком розміщують напис "Таблиця" із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, наприклад: "Таблиця 2.2" (друга таблиця другого розділу).

У разі перенесення частини таблиці на наступну сторінку, назву таблиці не повторюють, а замість слова "Таблиця" друкують ліворуч над таблицею слова "Продовження таблиці" із зазначенням її номера.

У разі перенесення таблиці на наступну сторінку допускається заміна її "шапки" відповідними номерами стовпців. При цьому нумерацію стовпців проводять арабськими цифрами. Якщо таблиця не переноситься на наступну сторінку нумерація стовпців не робиться.

Якщо цифрові або інші дані в рядку таблиці не подаються, то в ньому ставлять прочерк.

Таблиці, що наводяться в додатках, позначають окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка. Наприклад "Таблиця Б.1", якщо таблицю наведено в додатку Б.

На всі таблиці, наведені в дипломній роботі, мають бути посилання в тексті.

Таблиця відокремлюється від основного тексту одним вільним рядком перед словом "Таблиця" та ще одним після самої таблиці.

4.5. Графічний матеріал

Графічний матеріал — рисунки (креслення, схеми, діаграми, графіки та ін.) розміщується в дипломній роботі для встановлення властивостей або характеристик об'єкта, а також для поліпшення сприйняття і розуміння тексту дипломної роботи.

Графічний матеріал позначається словом "Рис." і нумерується по-спідовно в межах розділу. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку. Наприклад, Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Після номеру ілюстрації ставлять крапку і пишуть її назву з великої літери. Після назви крапка не ставиться.

Приклад:

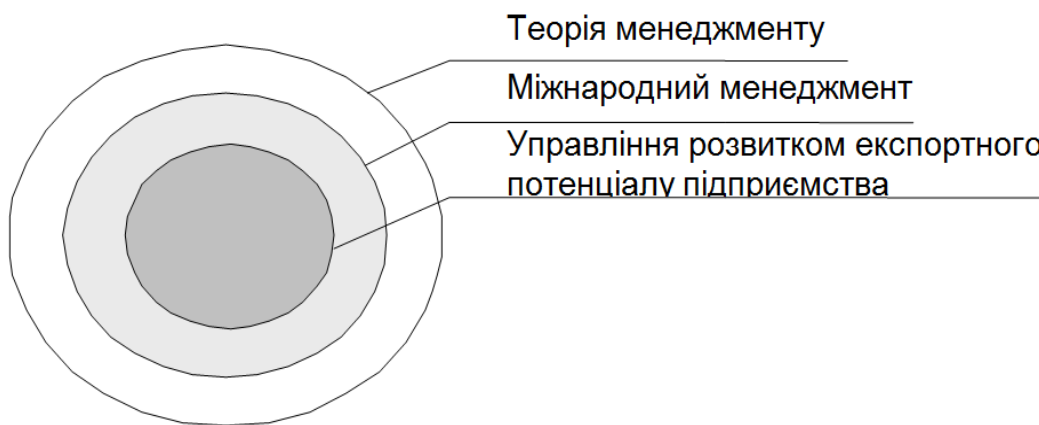

Рис. 1.2. Взаємозв'язок теорії менеджменту, міжнародного менеджменту та управління розвитком експортного потенціалу підприємства [5, с. 34]

Назву ілюстрації та примітки (додаткові пояснювальні підписи, якщо такі необхідні) розміщують з абзацу (1,25 см) послідовно під ілюстрацією.

Ілюстрації, що наводяться в додатках, позначаються окремою нумерацією арабськими цифрами з додаванням перед цифрою позначення додатка. Наприклад "Рис. А.1", якщо ілюстрацію наведено в додатку А.

Якщо графічний матеріал, що наводиться в дипломній роботі, не є власним доробком студента, необхідно зробити посилання на джерело, звідки було запозичено рисунок. Це можна вказати після назви рисунку або безпосередньо в тексті, де згадується цей графічний матеріал.

Як і таблиці, графічний матеріал подається в роботі безпосередньо після тексту, в якому його згадано вперше, або на наступній сторінці. Посилання на весь графічний матеріал в тексті дипломної роботи є обов'язковими.

Приклад оформлення графічного матеріалу наведено нижче.

Графічний матеріал відокремлюється від основного тексту одним вільним рядком перед самим рисунком та одним вільним рядком після його назви.

4.6. Формули

Формули (якщо їх більше однієї) нумерують в межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі. Номери формул пишуть біля правого берега аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках. Наприклад (3.1) (перша формула третього розділу). Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу коефіцієнта подають з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки. Наприклад:

$$\text{Пгуд} = \text{Пч} - \text{Др} \times \text{Ва}, \quad (2.1)$$

де Пгуд – чистий прибуток від гудвілу;

Пч – чистий прибуток підприємства;

Др – процентна ставка дисконту;

Ва – вартість довгострокових і поточних активів.

Перед формулою та після коментарів потрібно залишати не менше одного вільного рядка.

Невеликі й нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

4.7. Посилання на використані джерела та цитування

При написанні дипломної роботи бакалавра студент повинен давати посилання на джерела, матеріали з яких наводяться в роботі. Такі посилання дають змогу ідентифікувати документи та перевірити достовірність відомостей про цитування документа, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг.

Необхідно посилатися на найсвіжіші видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них міститься матеріал, який не включено до останніх видань.

У разі, коли використовуються матеріали монографій, оглядових статей та інших джерел з великою кількістю сторінок, в посиланні необхідно точно вказувати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке дано посилання в дипломній роботі.

При використанні студентами науково-практичної, аналітичної та статистичної інформації з Інтернету посиланням у тексті роботи виконується за загальними правилами. При написанні дипломної роботи бакалавра може бути використана лише інформація з офіційних джерел.

Посилання подаються одразу після закінчення цитати у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку використаних джерел та відповідна сторінка джерела.

Наприклад: "... у працях [5-7]..." або "... у статті [6, с.45]..."

Для підтвердження власних аргументів посиланнями на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору дозволяється наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором.

Загальні вимоги до цитування такі:

текст цитати починається і закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання;

цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту

і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати;

кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело; при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути точними у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і надавати відповідні посилання на джерело.

4.8. Бібліографічний опис використаних джерел

Складання списку використаної літератури (використаних джерел) є важливим обов'язковим елементом наукової роботи. Певною мірою він є вираженням наукової етики та культури наукової праці. Список використаної літератури відображає роботу автора зі збору та аналізу літератури, дозволяє зробити висновок про ступінь фундаментальності проведеного дослідження й охоплює документи, використані при написанні наукової роботи.

Будь-яка наукова робота супроводжується бібліографічним описом, складати який необхідно відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи. Зокрема потрібну інформацію можна одержати із таких міждержавних і державних стандартів:

ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT)";

ДСТУ 3582-97 "Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові у бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила";

ДСТУ 6095:2009 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Правила скорочення заголовків і слів у заголовках публікації (ГОСТ 7.88-2003, MOD)";

ДСТУ 7093:2009 "Системи стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами";

ГОСТ 7.12-93 "СИБИД. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила";

ГОСТ 7.11-78 "СИБИД. Сокращение слов и словосочетаний на иностранных европейских языках в библиографическом описании".

Складання бібліографічного опису використаних у дипломній роботі джерел супроводжується обов'язковим наведенням назв праць, місця видання і видавництва, року видання та із зазначенням загальної кількості сторінок. Якщо використовується окрема стаття збірника наукових праць або часопису, необхідно зазначити сторінки початку і закінчення цієї статті. При використанні матеріалів з мережі Інтернет у списку використаних джерел обов'язково вказують електронну адресу веб-сторінки.

Список використаних літературних джерел необхідно укладати в алфавітному порядку за прізвищами перших авторів або заголовків (за наявності у списку більше трьох авторів теж в алфавітному порядку), подаючи літературні джерела в наступній послідовності:

Конституція України;

Кодекси;

Закони України;

Укази Президента;

Постанови Верховної Ради України;

Постанови Кабінету Міністрів України;

Інструкції та нормативні акти, видані міністерствами та іншими державними установами.

Наукова, навчально-методична та спеціальна література (у тому числі газетні та журнальні статті), видана українською та російською мовами в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків;

Література іноземною мовою;

Посилання на матеріали з мережі Інтернет.

Приклад оформлення бібліографічного опису та списку використаних джерел наведено в Додатку Е.

4.9. Додатки

Матеріал, що доповнює дипломну роботу, але є досить громіздким або має другорядне значення, допускається розміщувати в додатках. У додатки можуть бути винесені: графічний матеріал, таблиці великого формату, проміжні розрахунки, опис алгоритмів і програм задач, що розв'язуються на ЕОМ та ін.

Заголовок структурної частини роботи "ДОДАТКИ" друкується на окремому аркуші в центрі сторінки великими літерами без крапки

наприкінці. Дана сторінка є останньою з тих, що нумерується в дипломній роботі.

Додатки є логічним продовженням дипломної роботи та розміщуються у порядку появи посилань на них у тексті. Кожен додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням у правому верхньому кутку сторінки слова "Додаток" та відповідним позначенням у вигляді літери. Якщо зміст додатка не вміщується на одну сторінку, то на наступній сторінці у верхньому правому куті зазначається "Продовження додатка...".

Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Ґ, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь. Після слова "Додаток" друкують літеру, що позначає його послідовність. Якщо в роботі лише один додаток, то він позначається як "Додаток А".

Допускається позначення додатків літерами латинської абетки, за винятком літер І та О.

У разі повного використання літер української та латинської абеток допускається позначення додатків арабськими цифрами.

Кожен додаток повинен мати заголовок, який друкують посередині аркушу, симетрично відносно тексту, з великої літери, окремим рядком. Текст кожного додатка за необхідності може бути поділений на розділи, підрозділи, пункти, підпункти та вміщувати в собі декілька таблиць або рисунків, що мають змістовий зв'язок.

Винесена у додатки запозичена з літературних або статистичних джерел інформація (формули, таблиці, схеми, графіки, висновки тощо) потребує обов'язкових посилань (у квадратних дужках) на порядковий номер джерела у списку використаної літератури та номери сторінок, із яких було взято цю інформацію.

5. Порядок захисту дипломної роботи

Порядок захисту дипломної роботи магістра встановлюється "Положенням про державні екзаменаційні комісії".

До захисту дипломних робіт допускаються студенти, які виконали всі вимоги навчального плану. Списки студентів, допущених до захисту дипломних робіт, подаються до Державної екзаменаційної комісії.

Студент готує до захисту доповідь та демонстраційний матеріал. Час виступу не повинен перевищувати 10 хвилин, має бути стислим,

конкретним, з використанням демонстраційного матеріалу: плакатів, ілюстративного матеріалу (набору таблиць, графіків, діаграм, схем або відповідних слайдів). Головне призначення таких додатків — детально та наочно проілюструвати ті чи інші твердження автора, тому під час доповіді необхідно вчасно посилатися на відповідний матеріал, акцентувати на ньому увагу членів комісії. Кількість примірників демонстраційного матеріалу, що повинен підготувати студент, має бути не меншим ніж кількість членів Державної екзаменаційної комісії.

У разі використання слайдів студент повинен переконатися у наявності проектора, екрана, можливості затемнення, доступних джерел електричного струму та пам'ятати про специфіку підготовки та застосування цього методу презентації.

Захист дипломної роботи бакалавра розпочинається із доповіді, в якій студент має розкрити:

- актуальність теми;
- структуру роботи;
- об'єкт дослідження;

висновки з аналізу, зміст запропонованих заходів та обґрунтування їх ефективності (рекомендується витратити не менше 70 % часу, відведеного для доповіді).

Завершуючи доповідь, випускник має відзначити: які його розробки та висновки впроваджені або намічені до впровадження; де ще слід, на його думку, застосувати результати дослідження; яка фактична чи очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним заходів.

Під час доповіді слід звертатися до ілюстративного матеріалу, коротко пояснюючи його зміст.

По завершенні доповіді члени Державної екзаменаційної комісії, а також присутні на захисті, ставлять випускнику запитання. Завданням Державної екзаменаційної комісії є визначення рівня теоретичної підготовки студента, його готовності до професійної діяльності і прийняття рішення про можливість присвоєння освітнього ступеню "Бакалавр" та видачі диплому за напрямом підготовки "Міжнародна економіка".

Після відповіді на запитання слово надається рецензенту або зачитується його рецензія. На зауваження рецензента випускник повинен дати аргументовану відповідь. Після цього слово надається голові Державної екзаменаційної комісії для характеристики й оцінки роботи.

Під час захисту секретарем Державної екзаменаційної комісії ведеться протокол засідання. Окремо відзначається думка членів Державної екзаменаційної комісії про практичну цінність і рекомендації щодо використання пропозицій автора.

Загальний час захисту дипломної роботи бакалавра не повинен перевищувати 30 хвилин у середньому на одного студента.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні Державної екзаменаційної комісії виносяться рішення щодо балів, які отримали студенти. У разі незгоди між членами Державної екзаменаційної комісії думка голови є вирішальною. Рішення комісії оголошується головою одразу після завершення засідання.

Після захисту дипломні роботи бакалавра передаються на зберігання до архіву ХНЕУ ім. С. Кузнеця.

6. Критерії оцінювання дипломної роботи

У ході оцінювання дипломної роботи бакалавра членами Державної екзаменаційної комісії (ДЕК) до уваги беруться наступні критерії:

уміння поставити проблему та обґрунтувати її актуальність;

рівень опрацювання теми, повнота її розкриття;

повнота аналізу літературних джерел;

методологічна грамотність;

адекватність застосованих методів дослідження та адекватність застосування статистичних методів опрацювання даних;

інформативність отриманих результатів;

якість інтерпретації та аналізу отриманих результатів дослідження;

відповідність висновків гіпотезі та меті дослідження;

творчий підхід і самостійність в опрацюванні матеріалу;

мовне оформлення та володіння стилем наукового викладу;

коректність цитувань, оформлення бібліографії;

правильність та акуратність оформлення дипломної роботи;

доповідь на захисті, її відповідність виконаній роботі;

культура мовлення;

використання під час захисту засобів візуалізації;

вміння коректно, стисло, точно відповідати на запитання.

Кожен з оцінюваних аспектів має певну максимально можливу кількість балів:

уміння поставити проблему та обґрунтувати її актуальність; рівень опрацювання теми, повнота її розкриття; повнота аналізу літературних джерел; методологічна грамотність, адекватність застосованих методів дослідження; валідність досліджуваної вибірки; якість інтерпретації та аналізу отриманих результатів дослідження; відповідність висновків гіпотезі та меті досліджень; коректність висновків; творчий підхід; самостійність, оригінальність в опрацюванні матеріалу – до 50;

мовне оформлення та володіння стилем наукового викладення матеріалу – до 10;

правильність та акуратність оформлення дипломної роботи та оформлення бібліографії – до 10;

доповідь та відповіді на запитання на захисті – до 20;

використання на захисті засобів візуалізації та їх якість – до 10.

Оцінка дипломної роботи виводиться на підставі підсумовування балів, виставлених членами ДЕК на захисті дипломної роботи.

Таблиця 6.1

Система оцінювання

Оцінка за ECTS	Кількість балів від 1 до 100	Оцінка за національною шкалою
A	90 – 100	Відмінно
B	82 – 89	Добре
C	74 – 81	
D	64 – 73	Задовільно
E	60 – 63	
FX	40 – 59	Незадовільно
F	0 – 39	

За результатами підсумкової атестації випускників ДЕК приймає рішення про присвоєння студенту освітнього ступеня "Бакалавр".

Додатки

Додаток А

Перелік тем дипломних робіт бакалавра

1. Аналіз і оцінка міжнародної конкурентоспроможності підприємства (МКП).
2. Теоретико-методичні засади формування стратегії МКП.
3. Управління розробкою та реалізацією стратегії МКП.
4. Управління формуванням інноваційно-технологічних конкурентних переваг у міжнародній економічній діяльності підприємства.
5. Забезпечення МКП на основі прискореної комерціалізації інновацій.
6. Інфраструктурне забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства.
7. Управління формуванням стратегічних конкурентних переваг в експортній діяльності підприємства.
8. Управління ризиками в експортній діяльності підприємства.
9. Управління розвитком експортного потенціалу підприємства.
10. Управління МКП.
11. Підвищення МКП на основі стратегії злиття та поглинання.
12. Формування та реалізація стратегії підвищення експортної конкурентоспроможності підприємства.
13. Управління розвитком експортного потенціалу підприємств кондитерської галузі України.
14. Управління розвитком експортного потенціалу підприємства енергетичного машинобудування України.
15. Управління розвитком експортного потенціалу підприємств електротехнічної галузі України.
16. Управління розвитком експортного потенціалу підприємств військово-промислового комплексу України.
17. Аналіз і оцінка стану експортного потенціалу підприємства.
18. Організаційні засади системи управління МКП.
19. Інформаційне забезпечення МКП.
20. Інституційні технології управління МКП.
21. Методичне забезпечення діагностики стану МКП.

22. Забезпечення формування механізму управління МКП.
23. Методичне забезпечення формування моделей бізнес-процесів в управлінні МКП.
24. Методичне забезпечення аналізу бізнес-процесів в управлінні МКП.
25. Управління експортним виробництвом на основі процесного підходу.
26. Управління збутом в експортній діяльності підприємства.
27. Організаційне проектування бізнес-процесів в управлінні МКП.
28. Формування сприятливого бізнес-середовища в управлінні МКП.
29. Структурно-функціональний синтез системи управління МКП.
30. Методичне забезпечення оцінювання ефективності управління МКП.
31. Методи оцінювання стану і перспектив розвитку ресурсного забезпечення МКП.
32. Підвищення МКП на основі стратегії диверсифікації.
33. Підвищення МКП на основі стратегії кластеризації.
34. Стратегічне управління міжнародним бізнесом підприємства.
35. Аналіз і оцінка зовнішнього середовища в управлінні міжнародним бізнесом підприємства.
36. Організація прийняття та реалізації рішень в управлінні МКП.
37. Ситуаційне проектування системи управління МКП.
38. Моделювання та оцінка стратегічних варіантів підвищення МКП.
39. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень в експортній діяльності підприємства.
40. Формування та реалізація стратегії забезпечення міжнародної конкурентоспроможності регіональних галузевих комплексів.
41. Формування регіональної структури експортного потенціалу підприємства.
42. Діагностика стану та проблем розвитку експортного потенціалу машинобудівного комплексу Харківської області.
43. Методичне забезпечення оцінювання стійкості розвитку експортного потенціалу підприємства.
44. Мінімізація ризиків в управлінні розвитком експортного потенціалу машинобудівних підприємств.

45. Формування соціально-інформаційних ресурсів забезпечення міжнародної конкурентоспроможності регіону.

46. Розробка та обґрунтування стратегії забезпечення міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

47. Управління розвитком міжнародної маркетингової діяльності підприємства.

48. Маркетингове управління міжнародною економічною діяльністю підприємства.

49. Сегментація зовнішніх ринків в управлінні міжнародною конкурентоспроможністю підприємства.

50. Маркетинговий аналіз зовнішніх ринків в експортній діяльності підприємства.

51. Формування і реалізація міжнародної збутової стратегії підприємства.

52. Формування і реалізація комунікаційної політики підприємства на зовнішньому ринку.

53. Формування і реалізація цінової стратегії підприємства на зовнішньому ринку.

54. Формування комплексу маркетингу в міжнародній економічній діяльності підприємства.

55. Формування і реалізація стратегії ділового спілкування підприємства із зарубіжними партнерами.

56. Організаційно-економічний механізм підвищення ефективності міжнародної рекламної діяльності підприємства.

57. Організація міжнародної маркетингової діяльності підприємства.

58. Стратегічне управління міжнародною маркетинговою діяльністю підприємства.

59. Формування комплексу міжнародних маркетингових комунікацій підприємства.

60. Управлінський супровід міжнародної виставкової діяльності підприємства.

61. Формування і реалізація асортиментної політики в експортній діяльності підприємства.

62. Інформаційні технології підтримки прийняття рішень в міжнародній маркетинговій діяльності підприємства.

63. Аналіз і оцінка іміджу експортноорієнтованого підприємства.

64. Маркетингове забезпечення функціонування підприємства на зовнішньому ринку.

65. Методи стимулювання збуту в міжнародній маркетинговій діяльності підприємства.

66. Управління розробкою і реалізацією цінової стратегії підприємства на зовнішньому ринку.

67. Формування мережі розподілу товару в міжнародній маркетинговій діяльності підприємства.

68. Формування конкурентного середовища регіону на засадах антимонopolьної політики.

69. Формування і реалізація коопераційної стратегії розвитку експортної діяльності підприємства.

70. Формування і реалізація стратегії розширення масштабів експортної діяльності підприємства.

71. Формування і реалізація стратегії охоплення зовнішнього ринку в експортній діяльності підприємства.

72. Формування і реалізація стратегії товарної диверсифікації експорту підприємства.

73. Формування і реалізація стратегії географічної диверсифікації експорту підприємства.

74. Управління розробкою і реалізацією міжнародної маркетингової програми підприємства.

75. Організаційне забезпечення міжнародної маркетингової діяльності підприємства.

76. Розвиток міжнародної маркетингової діяльності підприємства

77. Підвищення інвестиційної привабливості підприємства в міжнародному бізнесі.

78. Управління валютними ризиками при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.

79. Інвестиційний механізм підвищення конкурентоспроможності регіону.

80. Формування міжнародної комунікативної політики підприємства.

Зразок заяви про затвердження теми дипломної роботи

**Завідувачу кафедри міжнародної економіки
та менеджменту ЗЕД**

студента _____ курсу _____ групи

(П.І.Б.)

ЗАЯВА

Прошу Вас затвердити мені тему дипломної роботи

" _____ "

(назва теми)

і призначити керівника дипломної роботи

(П.І.Б.)

(науковий ступінь, посада за шт. розп. кафедри)

" ____ " _____ 20__ р.

(підпис студента)

(підпис керівника дипломної роботи)

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

**КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Пояснювальна записка

до дипломної роботи

БАКАЛАВР

(освітній ступінь)

на тему: "Управління експортною діяльністю підприємства"

Виконав: студент 4 курсу,
групи 6.06.07.11.01,
напряму підготовки 6.030503
"Міжнародна економіка"

Іванов О.Є.

Керівник: к.е.н., доцент Бестужева С.В.

Рецензент: Пасічник М.В.

Харків – 2016 рік

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Факультет: Міжнародних економічних відносин

Кафедра: Міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Освітній ступінь: Бакалавр

Напрямок підготовки: 6.030503 "Міжнародна економіка"

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри міжнародної економіки та
менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

_____ доц. Стахорська С.І.

"17" лютого 2015 року

***З А В Д А Н Н Я
ДО ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА***

Іванова Олега Євгеновича

1. Тема роботи: "Управління експортною діяльністю підприємства"

Керівник роботи: Бестужева С.В., к.е.н., доцент

затверджені наказом ректора від "___" _____ 20__ р. № ____.

2. Строк подання студентом роботи: "___" _____ 20__ р.

3. Вихідні дані до роботи:

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

Розділ 1: Теоретичні основи управління експортною діяльністю підприємства.

Розділ 2: Аналіз управління експортною діяльністю ПАТ "Турбогаз".

Розділ 3: Шляхи вдосконалення системи управління експортною діяльністю ПАТ "Турбогаз".

5. Перелік графічного матеріалу

Плакат 1:

Плакат 2:

.....

Плакат 7:

6. Консультанти розділів дипломної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання: " ____ " _____ 20__ р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Розробка плану дипломної роботи, ознайомлення з літературними джерелами за темою		
2.	Написання теоретичної частини дипломної роботи		
3.	Написання аналітичної частини дипломної роботи		
4.	Написання проектної частини дипломної роботи		
5.	Перевірка чернетки дипломної роботи та внесення змін до неї керівником		
6.	Перевірка якості дипломної роботи у системі "Антиплагіат"		
7.	Оформлення дипломної роботи		
8.	Подання Голові державної екзаменаційної комісії щодо захисту дипломної роботи пакету документів		

Студент _____ Іванов О.Є.

Керівник роботи _____ Бестужева С.В.

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ**

Направляється студент Іванов О.Є. до захисту дипломної роботи

за напрямом підготовки 6.030503 "Міжнародна економіка"
на тему: "Управління експортною діяльністю підприємства"

Дипломна робота і рецензія додаються.

Декан факультету _____ І.О. Піддубний.
(підпис)

Довідка про успішність

Іванов Олег Євгенович за період навчання на факультеті Міжнародних економічних відносин з 20__ року до 20__ року повністю виконав навчальний план за спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно __%, добре __%, задовільно __%;
шкалою ECTS: A __%; B __%; C __%; D __%; E __%.

Секретар факультету _____ Н. Г. Аванесян
(підпис)

Висновок керівника дипломної роботи

Студент Іванов О.Є. виконав дипломну роботу у повному обсязі відповідно до виданого завдання та у визначений строк згідно з календарним планом. Зміст роботи, в цілому, відповідає обраній темі. Стиль та мова викладання дипломної роботи зрозумілі. При написанні було використано ПЕОТ та ІКТ. Результати перевірки змісту дипломної роботи в системі "Антиплагіат" свідчать про самостійність її виконання. Бакалаврська дипломна робота рекомендується до захисту у ДЕК.

Керівник роботи _____ С. В. Бестужева

"__" _____ 20__ р.

Висновок кафедри про дипломну роботу

Дипломна робота студента Іванова О.Є. розглянута на засіданні кафедри (Протокол №__ від "__" _____ 20__ р.) і допускається до захисту в Державній екзаменаційній комісії.

Завідувача кафедри Міжнародної економіки та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, доцент

_____ С. І. Стахорська
(підпис)
"__" _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1. Сутність та економіко-правове забезпечення експортної діяльності підприємства	9
1.2. Фактори формування та розвитку експортного потенціалу підприємства	26
1.3. Методичні підходи до оцінки ефективності експортної діяльності підприємства	32
2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПАТ "ТУРБОГАЗ"	39
2.1. Загальна характеристика ПАТ "Турбогаз" як суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності України	39
2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ПАТ "Турбогаз"	42
2.3. Аналіз експортної діяльності ПАТ "Турбогаз"	66
3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	76
4. ОХОРОНА ПРАЦІ	87
ВИСНОВКИ	94
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	97
ДОДАТКИ	102

Приклад бібліографічного опису

Тип документа	Приклад оформлення
1	2
Законодавчі та нормативні документи	
Конституція	Конституція України : [зі змін. та допов., внесеними Законом України від 1 лют. 2011 р. № 2952-VI]. – Харків : Фактор, 2011. – 118 с. – (Серія "Бібліотека законодавства")
Кодекси	Житловий кодекс України : станом на 1 верес. 2011 р. : (відповідає офіц. текстові). – Харків : Одиссей, 2011. – 71 с. – (Серія "Закони України"). Податковий кодекс України : прийнятий Верховною Радою України 2 груд. 2010 р. № 2755-VI : текст із змін. станом на 1 січ. 2012 р. / М-во юстиції України. – Офіц. вид. – Київ : Укрправінформ, 2012. – 455 с.
Закони	Закон України "Про вибори народних депутатів України" : за станом на 27 січ. 2012 р. / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ : Парлам. вид-во, 2012. – 189 с.
Постанови	Про затвердження Статуту публічного акціонерного товариства "Державний земельний банк" : Постанова Кабінету Міністрів України від 25 лип. 2012 р. № 934 // Урядовий кур'єр. – 2012. – 31 жовт. – С. 13-15. – Дод. : Статут публічного акціонерного товариства "Державний земельний банк"
Нормативно-технічна документація	
Стандарти	ДСТУ ГОСТ 12.0.230:2008. Система управління охороною праці. Загальні вимоги (ГОСТ 12.0.230-2007, IDT). – Чинний від 2008-10-01. – Київ : Держстандарт України, 2008. – [22] с. – (Система стандартів безпеки праці)
Книги	
Однотомне видання	У випадках, коли документ має одного, двох, трьох авторів – у заголовку вказується прізвище тільки першого автора. За ко-сою рисою в зоні назви та відомостей про відповідальність вказуються прізвища авторів з ініціалами (обов'язково пов-торюється прізвище першого автора, зазначеного у заголовку бібліографічного опису)

1	2
Один автор	Кус А. Основы маркетинга / Альфред Кус ; пер. с нем. под науч. ред.: А. Ф. Павленко, В. П. Пилипчука. – Киев : КНЭУ, 1998. – 272 с. Bashnyanyn G. I. Metrological economic systems: introduction into the general theory and methodology of formation of economic parameters / G. I. Bashnyanyn ; [ed. L. Kyryenko]. – Lviv : Publ. house of Lviv Commercial Acad., 2012. – 1149, [3] p.
Два автори	Корнійчук Л. Я. Футурологія і прогностичні ідеї фізичної економії / Л. Я. Корнійчук, В. О. Шевчук ; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Київ : КНЕУ, 2012. – 70 с. Базилевич В. Д. Економіст Іван Васильович Вернадський / В. Д. Базилевич, В. А. Короткий. – Київ : Знання, 2012. – 59 с. – (Бібліотечка товариства "Знання". Серія "Економічна")
Три автори	Павленко А. Ф. Маркетингові комунікації: сучасна теорія і практика : монографія / А. Ф. Павленко, А. В. Войчак, Т. О. Примак ; Київ. нац. екон. ун-т. – Київ : КНЕУ, 2005. – 404 с. Маслак В. О. Ринкова інфраструктура та її вплив на економічне зростання виробництва: теоретичні та прикладні засади : монографія / Маслак Вадим Олександрович, Маслак Олександр Олександрович, Жежуха Володимир Йосипович ; НАН України, Ін-т регіон. дослідж. – Львів : Ін-т регіон. дослідж., 2010. – 202 с.
Чотири і більше авторів	Економіка праці та соціально-трудова відносини : підручник / [А. М. Колот, О. А. Грішнова, О. О. Герасименко, Г. Т. Завіновська та ін.] ; за наук. ред. А. М. Колота ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Київ : КНЕУ, 2009. – 711 с. Орієнтири відродження гірничо-металургійного виробництва України : монографія / О. С. Поважний, Ф. Ю. Поклонський, М. О. Ільяшов, В. М. Ращупкіна ; Донец. держ. ун-т упр. – Донецьк : Донбас, 2012. – 457 с.
Книги під назвою	Економічна теорія : підручник / за ред. В. М. Тарасевича. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 779 с. Регуляторна політика та дозвільна система в бізнесі : довід. підприємця / [упоряд. В. Веремчук та ін. ; наук. ред. О. Савчук та ін.] ; Ін-т аналізу держ. та регіон. політики, Волин. обл. держадмін., Голов. упр. економіки Волин. обл. держадмін. – Луцьк : Гадяк Ж. В. : ІАДП, 2012. – 160 с.

1	2
Збірники наукових праць	Формування ринкової економіки : зб. наук. праць / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана" ; [відп. ред. О. О. Беляєв]. – Київ : КНЕУ, 2010. – Вип. 23. – 620 с. Конвергенція економік України та Європейського Союзу: проблеми і перспективи : зб. наук. праць / Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія", Каф. екон. теорії, Центр ім. Жана Моне з європейських студій при НаУКМА ; [редкол.: Ю. М. Бажал та ін.]. – Київ : Пульсари, 2012. – 164 с.
Матеріали конференцій, з'їздів	Інформаційні технології у змісті освіти та практичній діяльності фахівців з обліку і аудиту: проблеми методології та організації : тези доп. наук.-практ. конф., 18 лютого 2010 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Київ : КНЕУ, 2010. – 305 с. Соціально-економічний розвиток України на початку ХХІ століття : зб. доп. 76 наук. конф. студ. КНЕУ, 22-23 квітня 2009 р. / М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана" ; [відп. за вип.: М. І. Мирун, О. А. Петухова]. – Київ : КНЕУ, 2009. – 390 с.
Довідкові видання	
Енциклопедії	Енциклопедія історії України / НАН України, Ін-т історії України ; редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. – Київ : Наук. думка, 2005. – Т. 1. – 688 с.
Словники	Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник : [близько 8000 понять і термінів] / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – Київ : Знання, 2007. – 1072 с. Kraus K. Dictionary of economic terms / Kateryna Kraus, Natalia Kraus. – Poltava: Skytek, 2013. – 83 p.
Бібліографічні покажчики	Економічний олімп : лауреати Нобелівської премії з економіки 1969 – 2009 рр. : бібліогр. покажчик / ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана" ; уклад. Т. О. Коноваленко, Р. О. Вайтешонок, І. Ю. Бойко ; [наук. ред. Т. В. Куриленко]. – Київ : КНЕУ, 2010. – 219 с.

1	2
Неопубліковані документи	
Звіт про науково-дослідну роботу	Розвиток наукового співробітництва НАН України з провідними зарубіжними науковим центрами та організаціями / НАН України, Центр досліджень наук.-техн. потенціалу і історії науки ім. Г. М. Дуброва ; керівник Онищенко Олексій Семенович, Маліцький Борис Антонович ; викон. : Маліцький Б. А., Онищенко О. С., Попик В. І. [та ін.]. – Київ, 2008. – 178 с. – ДР 0108U004050. – Інв. № XXXXXXXX.
Дисертації	Равікович І. Є. Маркетингова діяльність торговельно-посередницьких підприємств та оцінка її ефективності : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Ілля Євгенійович Равікович ; [наук. керівник В. П. Пилипчук] ; ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Київ, 2010. – 181 с.
Автореферати дисертацій	Шикова Л. В. Формування ефективного механізму корпоративного управління на металургійних підприємствах : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04 / Лілія Валеріївна Шикова ; [наук. керівник О. М. Анісімова] ; ДВНЗ "Приазов. держ. техн. ун-т". – Маріуполь, 2013. – 20 с.
Депоновані наукові праці	Ільїч Л. М. Формування і реалізація трудового потенціалу України в умовах демографічної кризи / Л. М. Ільїч ; Держ. акад. статистики, обліку та аудиту Держкомстату України. – Київ, 2005. – 271 с. – Деп. у ДНТБ України 11.07.05, №43-Ук2005. – Укр. – Бібліогр. : 154 назв.
Багатотомне видання	
Документ в цілому	Юм Д. Сочинения : в 2 т. / Давид Юм ; пер. с англ. С. И. Церетели и др. ; вступ. ст. А. Ф. Грязнова. – 2-е изд., доп. и испр. – Москва : Мысль, 1996. – Т. 1. – 733 с. ; Т. 2. – 799 с.
Окремий том	Тисяча років української суспільно-політичної думки : у 9 т. Т. 5, кн. 1 / ред. Т. Гунчак [та ін.]. – Київ : Дніпро, 2001. – 512 с.
Електронні ресурси	
Локальний ресурс	Руденко Ю. М. Фінансові системи зарубіжних країн [Електронний ресурс] : практикум / Ю. М. Руденко, В. В. Токар ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". – Електрон. текст. дані. – Київ : КНЕУ, 2013. – 224 с. – Назва з титул. екрану

Закінчення додатка И

Закінчення табл. И.1

1	2
	Гуцаленко Л. В. Державний фінансовий контроль [Електронний ресурс] : навч. посібник / Л. В. Гуцаленко, В. А. Дерій, М. М. Коцупатрий. – Електр. текст. дані. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 1 ел. опт. диск (CD-ROM). – (Електронні видання). – Систем. вимоги: Процесор Pentium-класа ; ОС Windows 95/98/2000/NT ; дисковод CD-ROM ; Acrobat Reader 9
Віддалений ресурс	Електронний архів (інституційний репозитарій) ХНЕУ ім. С. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://hneu.edu.ua/Repository . – Назва з екрану Статистичний щорічник за 2010 рік [Електронний ресурс] / Держ. служба статистики України. – Київ : Август Трейд, 2011. – Режим доступу : http://library.oseu.edu.ua/docs/StatSchorichnykUkraine2010.pdf. – Назва з екрану

Зміст

Вступ.....	3
1. Загальні положення, мета та завдання дипломної роботи бакалавра.....	4
2. Організаційні аспекти підготовки дипломної роботи бакалавра.....	6
2.1. Призначення керівника дипломної роботи	6
2.2. Вибір та затвердження теми дипломної роботи.....	7
2.3. Складання плану дипломної роботи	7
2.4. Виконання дипломної роботи	8
2.5. Нормоконтроль дипломної роботи.....	9
2.6. Перевірка роботи на плагіат.....	9
2.7. Рецензування та підпис дипломної роботи	10
3. Структура та зміст дипломної роботи	11
4. Вимоги до оформлення дипломної роботи бакалавра	15
4.1. Основні технічні вимоги	15
4.2. Заголовки.....	17
4.3. Переліки.....	19
4.4. Таблиці	19
4.5. Графічний матеріал	21
4.6. Формули.....	22
4.7. Посилання на використані джерела та цитування	23
4.8. Бібліографічний опис використаних джерел	24
4.9. Додатки	25
5. Порядок захисту дипломної роботи	26
6. Критерії оцінювання дипломної роботи	28
Додатки.....	30

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до виконання дипломної роботи
бакалавра
для студентів напряму підготовки
6.030503 "Міжнародна економіка"
денної форми навчання**

Самостійне електронне текстове мережеве видання

Укладачі: **Піддубний** Іван Олександрович
Шестакова Олена Андріївна

Відповідальний за видання *С. І. Стахорська*

Редактор *О. Г. Лященко*

Коректор *О. Г. Лященко*

План 2016 р. Поз. № 226 ЕВ. Обсяг 46 с.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*